

Frågor till kommunerna inför årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål

Begränsad klimatpåverkan

1. Hur arbetar kommunen med byggande i trä?

Svar: Gavlefastigheter har uppfört byggnader i trä, med träfasad likväl som trästomme. Främst "mindre" byggnader i upp till 2-plan. Vi har även byggt större byggnader i trä såsom parkeringshuset Briggen på Alderholmen som är ett fyravånings parkeringshus helt i trä. Motiveringen har varit miljö/hållbarhetsaspekt och jämförelser ekonomiskt. Utredningar pågår nu för att se om trästomme i större skolbyggnader med högre byggnadshöjd samt ökade ljud- och brandkrav är ett rationellt alternativ utifrån alla hållbarhetsperspektiv. Just nu ser vi över möjligheten till det gällande skola/förskola/idrottshall/vårdboende för Södra Hemlingby.

Gavlegårdarna bygger ofta återvinningsrum, förrådsbyggnader, cykelrum etc. i trä. I övrigt har Gavlegårdarna med sig detta i byggprojekt och där det kan tänkas vara lämpligt, både ur ett ekonomiskt och ett ekologiskt perspektiv. Senast Gavlegårdarna byggde med trästomme var Lindbäckshuset ute på Gävle Strand som färdigställdes 2013/2014. Just nu arbetar Gavlegårdarna med att undersöka möjligheten till träfasad i husen som ska byggas vid Godisfabriken.

Generellt krävs större kunskap, både hos oss som beställare och branschen i stort om hur vi bygger kostnadseffektivt i trä när dimensionerna och kraven är högre. Det är ett relativt oprövat byggnadssätt i stora flerbostadshus, framförallt höga hus över 7-8 våningar. Vi vet att det finns många miljömässiga fördelar men kostnad, ljud och brand är också viktiga frågor vi måste väga in i valet av stommaterial/byggnadsmaterial.

Frisk luft

1. Har ni i er kommun under året utfört projekt eller åtgärder som förbättrat förutsättningarna för att nå Frisk luft? Det kan gälla såväl på kommunnivå inom planeringen (t.ex. detalj- och översiktsplanering samt infrastrukturplanering) och förtätning som inom näringslivet.

Svar: Kommunen planerar för gång och cykelvägar och arbetar för att utöka gång och cykelvägnätet. I detaljplaneringen undersöks på restidskvoter och andra åtgärder som kan minska bilberoendet. Möjligheten att försörja nya områden med kollektivtrafik finns med i arbetet.

2. Har ni i er kommun under året använt er av något annat styrmedel som bidragit till att nå miljömålet Frisk luft?

Svar: Nej

3. Har ni i er kommun någon information kring om påverkan på luftkvaliteten är kopplat till ett genusperspektiv och i så fall hur?

Svar: Vi har ingen särskild information om genusperspektiv kopplat till luftkvalitet. I resvaneundersökningen som kommunen genomför kan man dock se att cykling är det mest jämställda transportsättet, med ungefär lika många män som kvinnor. Fler kvinnor väljer buss medan fler män väljer bil.

Giftfri miljö

1. Pågår det eller finns det några planer på att genomföra någon insats vad gäller konsumenters rätt att få veta om en vara innehåller något av de särskilt farliga ämnen som finns upptagna på EU:s Kandidatlista? Länk till Kemis webbsida: <https://www.kemi.se/privatpersoner/tips-for-en-kemikaliesmart-vardag/din-ratt-att-fa-information>

Svar: Nej men konsumentrådgivningen i Gävleborg har fått information om tipsen på hemsidan.

2. Upphandlingsmyndigheten och Kemikalieinspektionen genomförde under 2017 och 2018 en turné om giftfri miljö och upphandling i 20 län. Går det att se om turnén har haft någon påverkan regionalt eller givit "ringar på vattnet"? Seminariet ägde rum den 27:e april 2017 i Länsstyrelsens lokaler i Gävle.

Svar: Deltagare från Gävle kommunkoncerns var sektor Utbildning samt Styrning och stöd; Inköpsavdelningen samt Övergripande planering. Seminariet har givit ytterligare kunskaphöjning samt ringar på vattnet i form av att vi har lagt till upphandling som en viktig fråga på aktivitetslistan för det interna kemikalienätverk som finns i Gävle kommunkoncern. Arbetet med att ställa krav på giftfritt i våra upphandlingar pågår.

3. Har ni i er kommun under året använt er av något annat styrmedel som bidragit till att nå miljömålet Frisk luft?

Svar: Nej

4. Har ni i er kommun någon information kring om påverkan på luftkvaliteten är kopplat till ett genusperspektiv och i så fall hur?

Svar: Vi har ingen särskild information om genusperspektiv kopplat till luftkvalitet. I resvaneundersökningen som kommunen genomför kan man dock se att cykling är det mest jämställda transportsättet, med ungefär lika många män som kvinnor. Fler kvinnor väljer buss medan fler män väljer bil.

Skyddande ozonskikt

1. Hanteringen av CFC-haltig isolering från byggavfall – finns det något underlag om tillsyn vid rivningar (typ från inspektioner) som kan tänkas vara intressant? Pågår det något åtgärdsarbete med bäring på farliga ämnen från bygg- och rivningssektorn, t.ex. informationsinsatser, ökade tillsynsinsatser/kampanjer?

Svar: För några år sedan utfördes ett samarbete mellan bygglov och miljö och hälsoskydd där just ärendegång mellan bygg- och rivningsavfall togs fram och där vi skulle få information från bygglov vid rivningsarbeten så att vi kunde kontrollera/informera om vad som gällde vid rivningen. I dagsläget får miljö och hälsoskydd få ärenden rörande det, några stycken per år. Vad gäller CFC-haltigt material så har vi information om problematiken från branschen men vi har inte möjlighet att prioritera den tillsynen.

2. Återvinning av köldmöbler och köldmedia - behövs ytterligare insatser?

Svar: Vid ordinarie tillsyn kontrollerar Gävle kommun att hanteringen genomförs på ett säkert sätt på de avfallsverksamheter som betalar årlig avgift. Vi får även in klagomål på ocertifierade yrkesmässiga användare av köldmedia och hanterar även dessa då.

I Gävle kommun tittar vi på lagring av kylmöbler hos avfallsverksamheter. För några år sedan var det mer komplicerat med lagstiftning/praxis huruvida de skulle lagras under tak/väderskyddat, men sedan ändrades det för att det skulle bli för dyrt på alla återvinningscentraler.

Ingen övergödning

1. Hur många enskilda avlopp finns det i kommunen och hur många har åtgärdats det senaste året?

Svar: Totalt finns det ca 4000 st enskilda avlopp. Under 2018 har 44 st bytt från enskilt avlopp till kommunalt avlopp. Ytterligare 70 st enskilda avlopp har byggts om eller ersatts av nya enskilda avlopp.

2. Har det genomförts några åtgärder för förbättring av rening vid avloppsreningsverk, och effektiv dagvattenpolicy?

Svar: Inga åtgärder har genomförts på de kommunala avloppsreningsverken.

3. Har det genomförts eller pågår det andra arbeten med att minska näringsbelastningen till våra vattenförekomster?

Svar: Andelen åtgärdade pumpstationer som är utrustade med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning har ökat till 90 %, en ökning jämfört med de 85 % som noterats för alla år sedan 2014. Detta beror till största del på att nya pumpstationer har utrustats med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning.

Levande sjöar och vattendrag:

1. Har återställningsarbeten genomförts i rensade vattendrag (oftast flottleder) eller har några vandringshinder för fisk och andra organismer åtgärdats?

Svar: Kommunen deltar i våtmarks-LONA-projektet "Våtmarksrestaurering längs Gävleborgskusten. Projektet är ett samarbete mellan Gävle kommun, Hudiksvalls kommun, Söderhamns kommun och Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, där Hudiksvalls kommun står som huvudsökande och Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund står för hela medfinansieringen. Projektet innefattar restaurering av sex stycken kustmynnande, tidigare dikade/sänkta vattendrag, våtmarker eller glosjöar, varav två stycken (bäck vid Axmar by samt Prästfjärden) ligger i Gävle kommun. Anläggandet av en våtmark/kustnära glosjö vid den bäck som mynnar ut längst in i Axmarfjärden vid Axmar by skulle kunna skapa ett ca 2 ha lek område för främst abborre. Den lilla glosjön Prästfjärden med tillhörande bäck (vid Björnön, öster om Hamrångefjärden) skulle genom tröskling/höjning av vattennivån och restaurering av bäckfåran kunna skapa ca 12 ha lek område för främst abborre.

2. Har ni gett bygglov till byggande i strandnäraområden nära sjöar och vattendrag?

Svar: Ja, vi har gett bygglov till byggande i strandnära områden. Det är oftast förbjudet att bygga inom sådana områden om man inte får dispens från strandskyddet. I dispensen prövas allmänhetens tillgång till strandlinjen och påverkan på växt- och djurlivet. Det är alltså inte alltid man får en strandskyddsdispens beviljad, men om man får den beviljad så ger vi oftast bygglov till åtgärden.

Grundvatten av god kvalitet

1. Har din kommun en VA-plan? När uppdaterades den sist eller finns det planer för en uppdatering?

Svar: Det finns en VA-Plan tagen 2016 när planen togs så man att den ska uppdateras senast 2020.

2. Har din kommun planerad för att ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan? Hur ser tidsplanen ut?

Svar: Framtagande av vattenförsörjningsplan avseende den allmänna VA-försörjningen för Gävle kommun tas fram i fler steg. Identifiering och verifiering av värdefulla vattenresurser är det första steget, därefter följer behovsanalys och slutligen ska utfallen från de tidigare stegen analyseras och vägval göras tillsammans med kommunen. Gästrike Vatten har identifierat värdefulla vattenresurser för alla de kommuner som ingår i bolaget och behovsanalysen är påbörjad men inte slutförd.

3. Pågår det något arbete med framtagande av vattenskyddsområden för viktiga grundvattenresurser/grundvattenmagasin som inte har någon allmän/kommunal vattentäkt?

Svar: Andelen skyddade vattentäkter med skyddsföreskrifter yngre än 15 år eller med relevanta uppdaterade föreskrifter var 25 % år 2018 vilket är samma värde som alla år sedan 2014. Arbetet med att skydda vattentäkter pågår men är ett omfattande arbete som tar lång tid att slutföra.

Hav i balans och en levande kust och skärgård

2. Vilka åtgärder har genomförts under det senaste året som kopplar till bevarande av natur- och kulturvärden längs kusten och bevarande av biologisk mångfald i grunda kustnära miljöer?
3. Vilka insatser/åtgärder har genomförts för att värna om det kustnära friluftslivet?

Svar på frågorna ovan:

- Gävle kommun har under 2018 genomfört ett strandstädningsprojekt via naturvårdsverket där vi städade och dök efter skräp efter kusten på ett flertal ställen och öar.
- Gävle kommun har deltagit i projekt Portmate – som handlar om tillgängliga och säkra gästhamnar.
- Gävle kommun har under 2018 träffat båtföreningar och företag för att ta fram ett friluftsprogram som kommer beslutas under 2020.
- Fortsatt utveckling av Gävles nya Gästhamn.

Myllrande våtmarker

1. Vilka åtgärder har ni vidtagit som bidrar till mer/fler myllrande våtmarker?

Svar: Kommunen har anlagt en mindre våtmark (drygt 1200 m²) i Sätmaskogens naturreservat som ska fungera som fördröjningsmagasin och livsmiljö för groddjur.

2. Vilka konsekvenser får borttagandet/minskningen av våtmarkssatsningen? Planeringsprojekt som inte kommer genomföras? Kommer medel från t ex Landsbygdsprogrammet kunna ersätta?

Svar: En LONA-ansökan (våtmarks-LONA) från föreningen Hillejöns Framtid angående restaurering av Hillesjön behandlades aldrig av länsstyrelsen p g a de indragna våtmarksanslagen. I övrigt har det inte varit aktuellt att söka medel från landsbygdsprogrammet.

3. Har ni någon uppfattning om hur stort problem det är med igenfyllning av våtmarker vid exploatering som t ex vägbyggen?

Svar: Har ingen uppfattning i frågan.

Levande skogar

1. Bedriver kommunen hyggesfritt skogsbruk på någon del av sitt skogsinnehav? Om ja: på hur stor areal?

Svar: Enligt kommunens skogspolicy ska skogen skötas enligt en princip om zoner. Tre olika skötselzoner: bostadsnära skog, rekreationsskog och produktionsskog. I bostadsnära skog jobbar kommunen med hyggesfritt, i rekreationsskog ska kommunen kunna testa hyggesfria metoder, men jag tror inte att det har gjorts, däremot finns riktlinjer om maximal hyggesstorlek på ca 2 ha, i produktionsskog används inte hyggesfritt, men det finns en riktlinje om maximal hyggesstorlek på ca 4 ha.

2. Har kommunen utökat sina frivilliga avsättningar av skog under 2018? Om ja: med hur stor areal?

Svar: Nej

3. Har kommunen under 2018 genomfört eller medverkat till åtgärder som utvecklar eller bevarar natur-, kultur- eller sociala värden i skog i kommunen? (beskriv kortfattat vad åtgärderna handlat om)

Svar: Gävle kommun har anlagt en ca 1,7 km lång tillgänglighetsanpassad promenadslinga i Sätmaskogens naturreservat, som till stora delar går genom skogsmark. Längs slingan har kommunen också anlagt rast- och grillplatser, vindskydd och sittbänkar. Slingan har försetts med stocksarg för att underlätta framkomligheten för synsvaga. Kommunen har också iordningställt en naturstig med pedagogiska upplevelsestationer i Hemlingby naturvårdsområde samt anordnat den årligt återkommande Hemlingbydagen som erbjuder en mängd olika aktiviteter för alla åldrar kopplat till skog och natur.

Gävle kommun har även delat ut en bok om Gästrikeleden och om allemansrätten till ett antal skolor och klasser som läser om Gästrikland.

Gävle kommun har haft Hemlingbydagen samt fiskets dag för att främja utevistelse i natur hos barn och unga. Även här pratar vi om allemansrätten för barn och unga (och till deras föräldrar)

Gävle kommun har haft projektet Sommar i Gävle som riktar sig till nyanlända familjer som bl.a. får var ute i Hemlingby, paddla kanot, fiska och även här pratar och informerar vi om allemansrätten.

God bebyggd miljö

1. Trenden för planeringsunderlag för grönstruktur verkar ha slutat gå uppåt, ca 50% av kommunerna som svarar i miljömålsenkäten anger att de har ett sådant underlag. Vi önskar en kommentar kring detta. Har frågan tex blivit nedprioriterad, eller tas den om hand på något annat sätt än att det tas med i ÖP?

ii.

Svar: Gävle kommuns kommunplan har ett särskilt uppdrag att Livsmiljö Gävle tillsammans med Styrning o stöd ska se över, samordna, tydliggöra styrkedjan samt höja ambitionsnivån för de styrdokument som reglerar grönområden, kompensationsåtgärder, träd och liknande.

Ett rikt växt och djurliv

1. Har kommunen genomfört åtgärder för att bekämpa främmande invasiva arter (inklusive blomsterlupiner och parkslide)? Beskriv dessa åtgärder kortfattat.

Svar: Gävle kommun har till exempel under 2018 bekämpat unga plantor av douglasgran som håller på att sprida sig på Limön, som är ett område där kommunen planerar att bilda ett naturreservat.